

Positionspapir fra ATV:

Det værdiskabende universitet - mod til mere

Indsatsområder

Dette positionspapir fra Akademiet for de Tekniske Videnskaber (ATV) omhandler, hvordan de danske universiteters værdiskabelse kan øges – til gavn for samfundet som helhed og universiteterne selv. ATV påpeger følgende fem indsatsområder, hvor der er behov for forandringer:

- **Fokus på bedre universitetsledelse**
- **Kortsigtet, dansk budgetpolitik hæmmer forskning og uddannelse**
- **Danmark mangler en overordnet talentstrategi**
- **Alle dimittender skal være klar til arbejdsmarkedet**
- **Der bør skabes mere værdi gennem videnudveksling mellem universiteter og samfund**

Baggrund

Dette positionspapir analyserer universiteternes rolle i det danske samfund. Præmissen er, at universiteterne har en enestående mulighed for at bidrage endnu mere til værdiskabelsen i samfundet og præge udviklingen.

Akademiet for de Tekniske Videnskaber har gennem udvalget ATV | Helios arbejdet på at definere universitetets rolle som nøglespiller i det danske samfund. Derudover har ATV samarbejdet med Danmarks Forskningspolitiske Råd om to netop afholdte konferencer.

I kraft af sin uafhængighed har ATV et videnbaseret afsæt for at formulere pejlemærker for fremtidens prioriteringer for de danske universiteter. For ATV handler det om visioner og i mindre grad om institutionelle forhold. Det er nu, at indsatsområderne skal identificeres for at realisere universiteternes potentiale: Globaliseringspuljen ophører, og forarbejdet med finansloven for 2013 indledes snart.

ATV ønsker med projektet ”Det værdiskabende universitet – mod til mere” at skabe en vision for samfundets forventninger til universiteterne, større klarhed om, hvor stort universiteternes potentiale er, og hvilke behov universiteterne kan opfylde i det samfund, som de er en integreret del af.

Universiteternes værdiskabelse baseres på tre værdistrømme:

- **Uddannelse** - dimittenders kompetencer
- **Forskning** - produktion af og adgang til viden
- **Videnudveksling** - anvendelse og nyttiggørelse af viden, herunder omsætning af viden til innovation

Det værdiskabende universitet skal som udgangspunkt finde og skabe den rette balance mellem værdistrømmene. Visionerne bag det værdiskabende universitet skal omsættes til konkrete politikker, hvilket forudsætter, at politikere og andre beslutningstagere engageres og begejstres for projektet. ATV vil bidrage til denne begejstring, men først skal indsatsområderne identificeres.

Dette positionspapir identificerer fem områder, som man efter ATV's opfattelse fremadrettet bør fokusere på for at udnytte universiteternes potentiale fuldt ud.

Indsatsområde 1: Fokus på bedre universitetsledelse

Universiteterne er baseret på en 'samfundskontrakt', hvor de ansatte for offentlige midler får lov til at dyrke deres interesser til samfundets bedste. Med et sådant ansvar følger krav til universitetsledelsen om at sikre åbenhed og transparens om, hvordan universitetet forvalter samfundets midler. Der er behov for, at fokus rettes mod den rolle og det ansvar, som universiteterne har påtaget sig.

Det er universitetsledningernes ansvar løbende at pleje samfundets investering, således at hele værdiskabelsen monitoreres, synliggøres og maksimeres. Universiteterne skal stå til ansvar for det arbejde, som de udfører, og der skal være en tydelig kobling mellem mål og ansvar på alle niveauer.

Samtidig skal der mere fokus på både gennemsigtighed og åbenhed indadtil og i forhold til omverdenen. Det skal fremadrettet være muligt at sammenligne universiteterne på tværs - den mulighed findes ikke i dag. Derfor bør universiteterne sørge for, at transparente data på output stilles til rådighed for samfundet.

ATV ser den manglende enighed om "organisationsopfattelsen" som en stor hindring for værdiskabelsen på universiteterne i dag. Det er ATVs holdning, at ledelsen skal arbejde for at skabe en fælles opfattelse af, hvilke værdier universiteterne skaber, og at disse værdier skal måles med en ekstern målestok - f.eks. opfyldelse af behovet for højtuddannet arbejdskraft, videngrundlag for produktion og serviceydelser. Uden en sådan bred opbakning er det umuligt at få støtte til investeringer i "det værdiskabende universitet".

Indsatsområde 2: Kortsigtet dansk budgetpolitik hæmmer forskning og uddannelse

Universiteternes finansiering, herunder basismidler og eksterne midler, aftales politisk med relativt kort varsel under bl.a. finanslovsforhandlingerne. Dette er udtryk for en kortsigtet politik, hvor der ikke tænkes tilpas strategisk i fordelingen af midler, og hvor man betragter pengene som forbrug snarere end en investering i fremtiden.

En ny økonomisk model for universiteterne bør være langsigtet og værdiskabende. Derfor bør det fremadrettet tydeliggøres for universiteterne, at potentiale og ansvar hænger sammen. Universiteterne har ansvaret for den investering, der foretages, og skal kunne dokumentere værdien af den foretagne investering.

ATV er af den opfattelse, at der er behov for at udarbejde et offentligt investeringsbudget og en langsigtet strategi for investeringer i universiteter. Videnkapital skal være en del af investeringsbudgettet.

En mulig løsning kan være et flerårigt – mindst 5-årigt - politisk forlig om universiteterne svarende til metoden omkring forsvarsforlig. Det vil skabe mulighed for at arbejde langsigtet for og med universiteterne med deraf følgende høje forventninger og krav til deres værdiskabelse.

Indsatsområde 3: Danmark mangler en overordnet talentstrategi

Danmark har ikke en samlet og koordineret talentstrategi, og vi har svært ved at vinde kampen om nationale og internationale talenter. Dette påvirker Danmarks globale konkurrenceevne negativt, fordi de danske virksomheder og universiteter derved taber kampen om verdens bedste medarbejdere og studerende.

Verdens førende universiteter rekrutterer fra og samarbejder med hele verden. Hvis Danmark skal klare sig som vidensamfund i den internationale konkurrence, er det afgørende, at vi – sideløbende med udvikling af vore egne talenter – har en klar strategi for at tiltrække og fastholde udenlandske talenter.

Universiteterne kan få en nøglerolle i talentkampen ved at gøre sig til omdrejningspunkter for at tiltrække forskere, undervisere og studerende fra hele verden.

Men kampen om talenterne skal også foregå med udgangspunkt i den danske talentmasse. Derfor er der behov for formaliserede strukturer, der kan skabe incitament for udvikling af de danske studerende - gerne med fokus på at identificere talentet tidligere end i dag. Derudover er der behov for, at studerende væsentligt tidligere end i dag kommer til at møde erhvervslivets forventninger, muligheder og udfordringer.

Ligeledes er der et behov for at tiltrække og fastholde talenterne i virksomhederne. En mulighed kunne være, at der åbnes mere op for at samarbejde med universitetsmiljøer, der er globalt profilerede, positionerede og perspektiverede. En ny, dansk talentstrategi kan virkeliggøres, hvis universiteter og virksomheder samarbejder, samtidig med at myndighederne sikrer smidig og hurtig sagsbehandling. En anden indstilling vil kunne sikre lettere adgang her til landet for talentet selv og vedkommendes familie, jobmuligheder for ægtefællen og mulighed for skolegang på internationale skoler.

Indsatsområde 4: Alle dimittender skal være klar til arbejdsmarkedet

Praksis viser, at de nyuddannede dimittender er vidende og motiverede, men ofte ikke er klar over, hvad der venter dem efter universitetet. Derfor bør de færdiguddannede dimittender forberedes til at være mere klar til arbejdsmarkedet, end de er nu.

Det kan for eksempel ske ved, at der samarbejdes mere mellem universiteter og virksomheder ved etablering af studiejob, praktikophold og jobformidling ved endt uddannelse; herunder favorable muligheder for internships, postdoc fellowships eller lignende i danske virksomheder efter afsluttet og bestået eksamen. Det er væsentligt, at alle uddannelser udformes, så de imødekommer de langsigtede behov på arbejdsmarkedet.

En del af denne opgave består i at hjælpe de studerende med overgangen fra studie- til arbejdsliv, så karrierevejene tydeliggøres. Der skal fokus på muligheder og klare mål for karriereudvikling. Da fremtidens arbejdsmarked er internationalt, vil der også være behov for dimittender med international horisont og dannelse.

Indsatsområde 5: Der bør skabes mere værdi gennem videnuudveksling mellem universiteter og samfund

Universiteterne har et stort potentiale for sammen med erhvervsliv, offentlige myndigheder og organisationer at skabe værdi gennem videnuudveksling og dermed en god mulighed for at repositionere sig som bidragsydere til at løse komplekse samfundsmæssige udfordringer. Berøringsangsten mellem universiteter og erhvervsliv skal væk.

Både virksomheder og universiteter kan være skyld i, at samarbejder ikke lykkes i fuldt omfang. Det kan være vanskeligt for erhvervsvirksomheder (der nogle gange tænker kortsigtet) og universiteter (der kan føle deres uafhængighed antastet) at finde fælles fodslag. Der er et behov for, at man er bevidst om disse forskelle og at man i stedet for at se dem som en hindring ser dem som en styrke.

Universiteterne vælger ofte at reagere på opslag i det forskningsfinansierede system. Universiteterne bør i stedet være mere proaktive ved at udvikle forpligtende samarbejdsmodeller med både dansk og internationalt erhvervsliv og den offentlige sektor.

Derfor er der behov for ledelse, men også for at enkelte medarbejdere yder en indsats. Hver forsker kunne for eksempel se på, hvilke elementer af forskningen, der kan anvendes samfundsmæssigt, og fokusere på udveksling af viden af relevans for forandring og løsninger.

Projektet ”**Det værdiskabende universitet – mod til mere**” er udviklet af ATV |Helios– ATV ’s udvalg for uddannelse, forskning og innovation. Udvalget består af følgende medlemmer:

- Professor **Torben Greve**, formand KU -LIFE
- Direktør **Malou Aamund** Microsoft, Entreprise & Partnering Group
- Prodekan **Henrik Bindlev** AU, Science and Technology
- Prorektor **Thomas Bjørnholm** KU
- Vice President **Børge Diderichsen** Novo Nordisk A/S
- CSO **Christian Grøndahl** Zealand Pharma A/S
- Professor **Povl Krogsgaard-Larsen** Carlsbergfondet
- Forskningsdirektør **Lene Lange** AAU
- Direktør **Carsten Orth Gaarn-Larsen** Højteknologifonden
- Professor **Kjeld Møller Pedersen** SDU, Sundhedsøkonomi
- Chefrådgiver **Erik Meineche Schmidt** AU
- Direktør **Thomas Sinkjær** Danmarks Grundforskningsfond
- Professor **Jan Rose Skaksen** CBS, Økonomisk institut
- Professor **Nina Smith** AU, Institut for Økonomi
- Vice President **Nickie Inger Spile** Novozymes A/S
- Prorektor **Jørgen Staunstrup** IT–Universitetet

Akademiet for de Tekniske Videnskaber

LUNDTOFTEVEJ 266,
2800 KONGENS LYNGBY,
TELEFON +45 45 88 13 11,
ATVMAIL @ATV.DK
WWW.ATV.DK

DECEMBER 2011

ATV fremmer uddannelse, forskning, teknologi og innovation med afsæt i teknisk videnskab og naturvidenskab. ATV styrker båndene mellem erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner. ATV arbejder for værdiskabelse og velfærd.